

# Спільна пам'ять

Галина Корнієнко

Інтегрований урок-практичне заняття стимулює розвиток критичного мислення під час навчання історії, громадянської освіти та медіаграмотності. Урок акцентує увагу на важливості збереження спільної історичної пам'яті про Бабин Яр. Матеріал переміг у конкурсі розробок у 2020 році.



## Мета:

розвивати медійну грамотність; навчати технологіям перевірки фактів, виявленню невідповідностей між фактами та навколишньою дійсністю, навичкам критичного мислення; розвивати емоційний інтелект; виховувати толерантність, емпатію, взаєморозуміння, громадянську активність.



## Очікувані результати:

після цього заняття учні зможуть:

- розуміти, що оцінка одного і того ж питання залежить від різних факторів;
- розуміти важливість збереження спільної пам'яті;
- критично оцінювати історичні події;
- формулювати, а також чесно і відверто висловлювати власну думку.



**Тривалість:** 90 хвилин.



**Формат:** урок, заняття.



## Необхідні матеріали:

комп'ютер із виходом до мережі інтернет, завдання для роботи в групах, ватмани, маркери або олівці.

## План заходу

### Крок 1. Актуалізація знань

Перегляньте з учнями фотографії з віртуальної виставки "Бабин Яр: пам'ять на тлі історії", розділ "Початок війни", розділи про долю євреїв, ромів, націоналістів, радянського підпілля, пацієнтів психіатричної лікарні (додаток 1).

Обговоріть з учнями події, відображені на фотографіях.

### Запитання до учнів:

- Що ви знаєте про ці події?
- Звідки ви дізналися цю інформацію? (Напр.: родинні розповіді, перекази знайомих, перегляд фільмів, статті, книжки, інтернет ресурси тощо.)
- Чи впевнені ви в надійності джерела інформації? Від чого залежить така впевненість? (Напр.: наскільки "авторитетний" для нас автор, експерт джерела тощо.)
- Серед інформації, якою ви володієте, більше фактів чи суджень? Наскільки яскраве

емоційне забарвлення інформації?

- Яким джерелам інформації ви довіряєте найбільше? Чому?

## Крок 2. Групова робота

Перегляньте скорочений варіант документального фільму "Бабин Яр у пошуках пам'яті" (10 хвилин, додаток 2).

Об'єднайте учнів у групи. Кожній групі надайте ватман, на якому вгорі буде написано проблему до обговорення: "Стан збереження пам'яті про Бабин Яр в Україні". Сам аркуш ватману поділіть на чотири сектора. У кожному секторі запишіть питання для обговорення стану збереження пам'яті про Бабин Яр в Україні. (Приклад у додатку 3.)

Поясніть, що учні мають обговорити питання, пов'язані зі станом збереження пам'яті про Бабин Яр в Україні. Відповіді на запропоновані запитання треба зафіксувати на отриманих аркушах. Виділіть 15 хвилин на виконання завдання.

Опісля попросіть групи презентувати результати роботи (кожна група має на презентацію до 5 хвилин).

### Питання для обговорення:

- Які є проблеми зі збереження пам'яті про Бабин Яр в Україні?
- Які можуть бути причини цих проблем?
- Як має бути, на ваш погляд?
- Надайте конкретні пропозиції, як вирішити описані проблеми.

## Крок 3. Створення редакційного видання

Об'єднайте учнів у групи.

Дайте учням завдання: *спробуйте на ватмані розробити макет вашого видання з представленням в ньому матеріалів щодо збереження пам'яті про Бабин Яр. Використовуйте матеріали віртуальної виставки "Бабин Яр: пам'ять на тлі історії". Оберіть рубрики, які Вам найцікавіші (наприклад: головна стаття, новини, дайджест (короткий зміст інших публікацій), інтерв'ю, редакційна колонка (коротка авторська замітка на актуальну тему), цитатник, фоторепортаж, реклама, рейтинги (топ 5) тощо).*

Надайте учням 15 хвилин для опрацювання. Далі проведіть презентацію роботи груп та обговорення. Кожна група на презентацію має до 5 хвилин. Учитель під час презентації може акцентувати увагу учнів на деяких з нижчезазначених запитань. Під час підсумків можна проаналізувати, чи були з боку видавництва спроби маніпуляції думкою читача, або порохувати, скільки було використано фактів та суджень.

При обговоренні маніпуляцій **зверніть увагу на різницю**: інформування — роз'яснює АЛЕ не дає готових рішень; пропаганда — інформує, роз'яснює, переконує, АЛЕ компрометує та маніпулює.

Наприкінці спробуйте узагальнити роботу всіх груп та зібрати найвдаліші ідеї до одного

макету. Потім можна буде видати таке видання, наприклад, до дня пам'яті Бабиного Яру або з іншої важливої нагоди.

**Запитання для групової роботи:**

- Що буде контентом і головним меседжем?
- На які джерела інформації ви будете спиратися?
- Якою буде назва вашого видання?
- Якою буде ваша цільова аудиторія?
- Чи ставите Ви за мету впливати на думку своєї аудиторії?
- Яким буде наповнення видання?
- Характер вашого видання більше інформативний чи пропагандистський? Наскільки яскраве емоційне забарвлення матеріалів?

**Крок 4. Рефлексія**

Наприкінці дайте можливість учням висловитися за схемою:

- Найбільше сьогодні мене вразило... Чому?
- Я б хотіла (хотів) дізнатися більше про...
- Я замислився (замислилась) над тим, що...
- Найважливішим, серед того, про що я дізнався (дізналася) за сьогодні є.... Чому?
- У мене залишилися запитання, на які я не отримав (не отримала) відповідь: Які?

## РОЗДІЛИ ВІРТУАЛЬНОЇ ВИСТАВКИ

**Посилання:**

<http://memory.kby.kiev.ua/main.html#ua:0,collages,9,0,0:node2,-22>

*(Джерело: Віртуальна виставка "Бабин Яр: пам'ять на тлі історії")*

## КОРОТКА ВЕРСІЯ. "БАБИН ЯР У ПОШУКАХ ПАМ'ЯТІ"

**Посилання на відео:**

<https://www.youtube.com/watch?v=ytHM26F2Ms4>

*(Джерело: Віртуальна виставка "Бабин Яр: пам'ять на тлі історії")*

## ПРИКЛАД ШАБЛОНУ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

**Посилання на файл:**

[zberejennya-dodatok-3.pdf](#)

\* Текст файлу знаходиться після додатків.

*(Джерело: Автор)*

<b>Стан збереження пам'яті про Бабин Яр в Україні</b>	
Які є проблеми зі збереження пам'яті про Бабин Яр в Україні?	Які можуть бути причини цих проблем?
Як має бути, на ваш погляд?	Надайте конкретні пропозиції, як вирішити описані проблеми.